

بررسی مادری جایگزین از منظر فایده‌انگاری عمل‌محور

سروش دباغ (Pharm D., Ph.D.)

- گروه فلسفه غرب، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: روایی یا ناروایی اخلاقی مادری جایگزین بستگی تام به تئوری اخلاقی‌ای دارد که ما از حوزه اخلاق هنجاری برگرفته‌ایم. وظیفه‌گرایان با وام گرفتن "اصل غایتمندی انسان" که یکی از تنسیق‌های چندگانه امر مطلق اخلاق کانتی است، علی‌الاطلاق حکم به ناموجه بودن اخلاقی استفاده از مادری جایگزین در فرایند بارداری می‌کنند، چرا که معتقدند انجام این فعل متضمن نفی کرامت انسانی است. از سوی دیگر نتیجه‌گرایان برای احراز خوبی یا بدی و روایی یا ناروایی یک فعل به آثار و نتایج مترتب بر آن و میزان لذت و خوشبختی و درد و رنج حاصل از آن عطف نظر می‌کنند.

روش بررسی: در این مقاله کوشیده شده است ابتدا استدلال وظیفه‌گرایان در ناروایی استفاده از مادری جایگزین صورت‌بندی شود. سپس در مقام نقد مدعای وظیفه‌گرایان و دفاع از روایی این فعل، ولو در مواردی محدود، از آموزه‌های فایده‌انگاری عمل‌محور (ونه قاعده محور) مدد گرفته شده است.

نتیجه‌گیری: برای عملیاتی کردن نگاه فایده‌انگار عمل‌محور به مقوله مادری جایگزین و اتخاذ تصمیم در موارد گوناگون، تشکیل کمیته‌ای اخلاقی مشتمل بر متخصص اخلاق، پزشک، روانشناس و جامعه‌شناس پیشنهاد می‌شود.

کلید واژگان: مادر جایگزین، کرامت انسانی، درد و رنج، لذت، فایده‌گرایی عمل‌محور.

مسئول مکاتبه: سروش دباغ (Pharm D., Ph.D.)، شماره ۶، خیابان آراکلیان، خیابان نوفل لوشاتو، تهران، ایران.

پست الکترونیک: Soroush.dabbagh@gmail.com